

**Виховна година на тему "ЛЮДИ СИЛЬНІ ОДИН
ОДНИМ"**

Виховна година на тему "ЛЮДИ СИЛЬНІ ОДИН ОДНИМ"

Мета: розкрити зміст понять «дружба», «дійсний друг»; показати його відмінність від понять «приятель» і «знайомий»; прищепити учням повагу до цінностей дружби; сприяти розвиткові критичного ставлення до себе і своїх особистих якостей, терпимості й коректності в спілкуванні з друзями. Форма виховної години: бесіда з елементами дискусії.

Вступне слово викладача

Тема сьогоднішньої виховної години — «Люди сильні один одним». Перед нами є мета: спробувати розібратися в поняттях «дружба», «дійсний друг», показати відмінність від понять «приятель» і «знайомий», прищепити вам повагу до цінностей дружби; сприяти розвиткові критичного ставлення до себе, терпимості й коректності в спілкуванні з друзями.

У житті кожного з нас є друзі, приятелі, знайомі. Спілкування з ними, як правило, приносить радість. Але в нашому оточенні є й такі люди, яких ми недолюблюємо, якими нехтуємо, і спілкування з такими людьми нас дратує. Іноді трапляється, що наш найближчий друг виявляється недругом. Як же уникнути таких неприємних ситуацій? Напевно, самий вірний спосіб — розібратися у своєму оточенні.

В Євгена Євтушенка є чудовий вірш:

Люди сильні друг другом, Так, словно Севером — Юг, Так, словно пахарь — плугом,
Так, словно пахарем — плуг. Люди сильні друг другом. Что равнодушья мерзей? Люди
сильні испугом Вдруг потеряют друзей.

Як ви розумієте слова: «Люди сильні один одним»? Зразкові варіанти відповідей:

- відносини між людьми зміцнюють почуття впевненості в собі;
- спілкування допомагає нам учитися, працювати, жити;
- це про дружбу, що позбавляє нас самотності, робить нас краще і краще.

Перша ситуація

Завдання: знайти серйозні аргументи й обґрунтувати думку, чи може самотня людина бути щасливою.

Вчитель. Є така казка в Салтикова-Щедріна «Премудрий Піскар». Я хочу нагадати вам зміст.

«Жив-був Піскар. І батько і мати в нього були розумними. Усе життя вони прожили в річці і ні в юшку, ні до щуки в пащу не потрапили. Умираючи, старий Піскар говорив: «Дивися, синку, якщо не хочеш у житті пропасти, пильно дивися». Піскар-син запам'ятав повчання батька; він сказав собі: «Треба життя так прожити, щоб ніхто не помітив, а то пропадеш». Так він і зробив. Вибив собі нору, сховався в ній і лежить там цілісні дні і ночі, тільки тремтить. Прожив Піскар у такий спосіб більш ніж 100 років. Усе тремтів і тремтів, ні друзів у нього, ні рідних — нікого не було. Тільки прийшов час, і став премудрий Піскар помирати. Отут все життя миттєво перед ним пронеслося. Які були в нього радощі? Кого він утішив, обігрів, захистив? Кому добру пораду дав? Кому добре слово сказав? Хто чув про нього? Хто про його існування згадає? І на всі ці питання йому довелося відповідати: «Нікому, ніхто». Він жив — тремтів, і вмирав — тремтів».

Діти, як ви думаєте, яка мораль цієї казки? Зразкові варіанти відповідей:

- самотність;
- кожний у своєму житті повинен когось утішити, захистити, дати притулок, дати добру пораду;
- безцільне життя;
- вузький світ особистих інтересів.

Учитель. До деякої міри мораль казки відбиває слова французького письменника Ларошфуко: «Той, хто думає, що може обійтися без інших, сильно помиляється». Не страшно, коли людина одна, набагато страшніше, коли вона самотня серед людей.

Кожен з нас хотів би, щоб у ньому почували необхідність, потребу, щоб людина відчувала

безпеку від свідомості того, що є друзі, на яких можна покластися. Гаряче бажання знайти свій світ — природне і необхідне, через це треба пройти, щоб стати дорослим.

Друга ситуація

Учитель. Отже ми з вами з'ясували, що людині для повноцінного життя необхідне спілкування з близькими за духом людьми, пошук друзів. Давайте подумаємо, що таке дружба?

Зразкові варіанти відповідей:

- дружба — це відданість, розуміння, повага, вірність, щирість;
- це відповідальність за іншого;— це повна довіра;
- дружба виключає зрадництво.

Учитель. Як підсумок нашої розмови можна сказати: «Дружба — це близькі взаємини, засновані на взаємній довірі, повазі, відданості, спільності інтересів. Справжній друг — це той, з ким нам добре, хто розділить наше лихо і порадіє нашій радості, від кого ми не чекаємо зради. Знайомий — людина, з якою ми можемо часто зустрічатися в школі, у дворі, на дискотеках, але не маємо близьких стосунків. До такої людини можна запросто звернутися або будь-куди разом відправитися. Приятель — це людина, з якою ми приємно проводимо дозвілля, але не відчуваємо потреби відкривати душу, бути з ним щирим, відкритим».

Третя ситуація

Завдання: знайти причини-сварки між друзями.

Викладач. Не раз ви, напевно, читали в молодіжних газетах і журналах схвильовані листи: «Не можу знайти друзів», «Чому я самотній?», «Чому друзі сваряться?». Питань багато,, хотілося би знайти відповіді.

Дружба — тендітна річ, як скло. Вона випробується не тільки лихом, а й повсякденними дрібницями. Навіть між кращими друзями виникають сварки. От, наприклад, що написала Аня Романова в газету: «Буває так, що дружиш із кимсь, а потім раптово щось ламається, розбивається — і від взаємної прихильності залишаються лише уламки. Звичайно, можна знову помиритися, попросити пробачення. А якщо образа занадто велика? Ти чекаєш, коли твій друг першим підійде до тебе, щоб вибачитися, а він не підходить. Його гордість не дозволяє йому цього. От так починає здаватися, що підходити друг до друга безглуздо, та й занадто пізно. Пізно? Ні, просити пробачення ніколи не пізно. Саме через те, що ми боїмося зробити перший крок, усе ускладнюється і дружбу вже не склеїти».

Лев Миколайович Толстой вважав, що «коли сваряться, обоє винуваті», так що рішуче підходь миритися. А краще взагалі не сваритися.

Як ви вважаєте, чому виникають труднощі між кращими друзями?

Зразкові варіанти відповідей:

- ваш кращий друг поводиться неоднаково з вами наодинці й у присутності інших людей;
- ваш кращий друг іноді, не подумавши, допускає грубі зауваження, чіпляється до вас або своїми вчинками ображає ваші почуття;
- ваш кращий друг ревнивий, уважає вас своєю власністю й ображається, якщо ви дружите з кимсь ще;
- ваш друг не зберігає ваших секретів.

Викладач. Ви праві, існує безліч причин сварок, між другими, іноді ми схильні формувати власне судження про будь-яку подію або людину, не вникаючи в суть речей. Виникає бажання засудити іншого, якщо його думка або захоплений не збігається з нашим, ми починаємо радити або нав'язувати друзям власну думку. З нього приводу чудово сказав Д. Карнегі: «Особисто я віддаю перевагу суніці з вершками, але знайшов, що по якійсь динній причині риба віддає перевагу хробакам. Тому, коли я йду на риболовлю, то не думаю про те, чого сам хочу. Я думаю про те, чого хоче риба. Я насаджую на гачок як принаду не те, що люблю я, а черв'ячків і сушених коників...»

Що це значить?

Зразкові варіанти відповідей:

- різні смаки в людей;
- що добре мені, не обов'язково добре для іншого;
- розходяться думки на однакові питання.

Викладач. Так, правильно, якщо хочеш зберегти єною дружбу, пам'ятай, що твоя думка назавжди залишиться твоєю, а твій друг завжди буде думати по-своєму. І цей факт треба приймати як даність. Будеш намагатися нав'язувати іншому свою правду і не помітиш, як зруйнуються ваші дружні взаємини.

Четверта ситуація

Завдання: навчитися приймати свідоме рішення в ситуації вибору.

Викладач. Ми з вами розібралися, що дружба не відповідальність, свого роду іспит, а тепер я пропоную вам ситуацію в якій ви повинні зробити свій вибір; від прийнятих вами рішень буде, залежати ваша доля.

Зачитується текст розповіді «Вечірка».

Вам 14 років. Ви живете в старому будинку в центрі міста. Улітку ваші батьки разом з молодшою сестричкою зібралися на тиждень з'їздити до друзів в інше місто. Ви просите дозволити вам залишитися вдома. Спочатку вони говорять: «Ні в якому разі!», але потім виявляється, що ваші сусіди теж ідуть, і комусь треба буде поливати квіти і дбати про вашого собаку. Батьки здаються. Вони дозволяють вам залишитися за умови, що ви не будете нікого приводити додому за винятком кращого друга Андрія, якому батьки довіряють. Інша умова — ви повинні бути вдома не пізніше як о десятій вечора (ваш батько буде дзвонити вам майже щовечора, щоби переконатися, що у вас усе гаразд).

Ви намагаєтеся сперечатися з батьками вони іноді занадто піклуються про вас, але ви щасливі, що вони все-таки вам довіряють, і мрієте довести, що ви цілком зріла людина. Ваша мама тримає квартиру в ідеальній чистоті. Ваші батьки не курять і не виносять запаху сигарет; п'ють вони дуже рідко, хоча ваш батько має кілька пляшок лікеру для гостей.

Через кілька днів після того як усі виїхали, наш кращий друг Андрій намагається підбити вас па невелику вечірку. Усі друзі вже знають, що ваших батьків якийсь час не буде вдома і квартира у вашому розпорядженні. Ви не хотіли, щоб вони про це довідалися. Ви незадоволені вашим другом: адже він обіцяв нікому не розповідати про це. Але Андрій тільки сміється. Він вважає, що не можна так серйозно до всього ставитися. Протягом декількох днів ви намагаєтеся не думати про вечірку, але всі дзвонять вам і запитують, коли вона **відбудеться. Ви розумієте, що вся компанія відвернеться від вас.**

Викладач. Що б робили ви в цій ситуації? Вам пропонується зробити вибір із двох можливих варіантів:

1. Ви все ж таки вирішили провести вечірку, але за умови, що прийде тільки п'ять чоловік і пити або курити в квартирі не будуть.
2. Ви вирішили, що вечірки не буде.

Якщо ви вибрали перший варіант, які можуть бути наслідки? Зразкові варіанти відповідей:

- друзі вами задоволені — ви справжній друг;
- друзі не виконали вашу умову — принесли із собою спиртне і палили в квартирі;

— була розбита улюблена мамина ваза.

Які будуть наслідки другого варіанту?

Зразкові варіанти відповідей:

- до вас втрачають інтерес;
- ви стаєте чужим у компанії;
- ви втратили друзів; І

— ви залишилися на самоті.

Викладач. Однак давайте з вами подумаємо, що важливіше: не втратити довіру батьків чи не втратити друзів? Зразкові варіанти відповідей:

— не втратити довіру батьків;

— треба правильно вибирати собі друзів, і якщо таке трапилося, значить, це були не друзі, дійсні друзі не підводять і не змушують робити вибір між ними і ще будь-ким.

П'ята ситуація

Завдання: перевірити, чи гарний ви друг?

Викладач. Дружба — це не тільки великий дарунок, а й великий талант, велика праця. І не кожен здатний витримати такий іспит. Усі ми хочемо мати гарного друга, на якого можна покластися. Але чи відповідаємо ми тим вимогам, що пред'являємо до друга?

Перед вами тести. Вам треба чесно відповісти на його питання.

Тест «Чи гарний ви друг»:

1. Ви знаєте багато цікавих історій про одного зі своїх приятелів. Що ви зробите:

- а) розповісте їх іншим людям;
- б) розповісте, не назвавши імен;
- в) залишите історії при собі?

2. Ваш друг часто бере щось у вас, але ніколи не повертає взяту річ. Зараз він хотів би взяти коштовну відеокамеру. Що ви будете робити:

- а) дасте її;
- б) скажете, що зараз камери у вас немає;
- в) відмовите, пояснивши причину?

3. Друг випадково розбив ваш годинник. Ваші дії:

- а) скажете, що і без того збиралися купити новий;
- б) вимагатимете гроші;
- в) відмовитесь від нового годинника, але влаштуєте маленький скандал.

4. Ваш друг підтримує відносини з людиною, яку ви не любите. У такому випадку:

- а) припините стосунки з другом; ;
- б) нічого не скажете і будете продовжувати дружні відносини;
- в) скажете другові, що він повинен вибрати між вами й іншим.

5. Почуваєте, що у вашого друга незабаром будуть великі неприємності.

Тоді ви:

- а) порвете стосунки з ним, щоб не постраждати самому;
- б) відверто поговорите з ним;
- в) продовжите дружбу.

6. Вважаєте, що дійсний друг повинен:

- а) ділитися з вами всім;
- б) говорити тільки те, що хоче;
- в) залишати свої думки і проблеми при собі.

7. Вам відомо, що другові потрібні гроші, і у вас їх досить, щоб, йому їх дати. Ви говорите:

- а) «взьми їх, доставиш мені задоволення»;
- б) «згадай, скільки разів ти мені допомагав. Моя послуга ніщо в порівнянні з цим»;
- в) «переб'єшся! Мені вони й самому стануть у нагоді».

8. Що ви зробите, якщо вам потрібно позичити гроші в друга:

- а) натякнете здалеку;
- б) попросите в борг;
- в) нічого йому не скажете.

9. Ваш друг купив одяг, що, як вам здається, йому не пасує, тоді ви:

- а) скажете, що він виглядає смішно;
- б) скажете, що ця річ не для нього, і поясните, чому;
- в) нічого не скажете.

10. Ви вважаєте, що ваш друг:

- а) більш розумний, ніж ви;
- б) менш розумний, ніж ви;
- в) ви обидва на одному інтелектуальному рівні.

Підрахунок балів

№ питання а б в

1 1 2 3

2 2 1 3

3 3 2 1

4 2 3 1

5 1 3 2

6 1 3 2

7 2 3 1

8 1 2 3

9 1 2 3

10 2 1 3

Результати

21—30 балів: ви справжній друг, яви будете робити так само.

15—20 балів: у вас є друзі, але, як більшість з нас, ви іноді не викажете в стосунках належного розуміння. Коли не знаєте, як реагувати, спробуйте поставити себе на місце іншої людини.

10—14 балів: ви схильні більше звертати увагу на себе, ніж на інших. Ця ваша риса — бар'єр перед справжньою дружбою. Щоб стати гарним другом, потрібно виявляти більше інтересу до інших людей.

Чи легко ви знаходите друзів?

Без друзів важко жити на світі, але чи вмієте ви їх вибирати? Чи легко вам це вдається?

Щоб одержати відповідь на ці запитання, зверніться до тесту з польського журналу «Панорама» і зазначте ті риси, які б ви хотіли бачити у ваших друзів. Адже скажи мені, хто твій товариш, і я скажу, хто ти. Тільки не думайте, що цей тест (як і всі тести взагалі) — дійсно науковий засіб знайти правильне рішення. Не забувайте, що тест — це врешті-решт тільки жарт. Але ж у всякому жарті є частка істини, чи не так? Цей тест складається з трьох завдань. За вирішення кожного з них дається певна кількість очок. Врахуйте, що гра полягає не в тому, щоб набрати якомога більше очок, а в тому, щоб на всі запитання відповісти швидко, відверто й щиро. У цьому колі містяться ті переваги, які б ви хотіли бачити у ваших друзів. Вибрати з них потрібно лише дві, які понад усе вам імпонують. За щирість нараховується 25 очок; вірність — 20, спритність — 10, красу — 6, розум — 8, скромність — 15, цікавість — 5 очок.

Запам'ятайте одержану суму від першого завдання.

Вирішіть, куди має скотитися кулька — вліво чи вправо.

Якщо ви вважаєте, що вона скотиться по лівій драбинці, зарахуйте собі п'ять очок, а якщо по правій — 20.

Тепер дайте відповідь на кілька запитань. За кожну відповідь нижче вказано очки.

Так Ні

1. 5 15

2. 20 2

3. 4 12

4. 15 8
5. 12 6
6. 5 15
7. 3 12
8. 1 20
9. 20 6
10. 5 10

Отже:

1. Чи підводив тебе коли-небудь товариш?
2. Чи вважаєш ти себе добрим знавцем людей?
3. Чи із задоволенням ти подорожуєш?
4. Чи любиш ти товариство?
5. Чи знаєш ти всіх мешканців свого будинку? Чи вважаєш ти такі твердження правильними:
6. Тварини — кращі друзі людей.
7. У біді покине тебе і товариш.

8. Дружба — не прибуткова.
9. Не потрібно від друзів вимагати багато.
10. Чим більше друзів, тим краще.

А тепер підрахуйте, скільки очок ви набрали. Якщо сума очок не більше 140, то треба сказати, що товариші даються вам з великими труднощами. І зовсім не тому, що ви не можете бути хорошим товаришем, просто ви не вірите у можливість зустріти справжнього друга. Більше довіряйте людям!

141—180 очок. Ви добре знаєте людей і вмієте завоювати їхню дружбу. У вас є друзі, на яких ви можете покласти, у той же час і самі ніколи не підводите друзів. І нехай вам не завжди щастить у житті, ви ніколи не сумуйте, адже у вас є надійні друзі.

181 очко і більше. Для вас вибрати друга — це не проблема. У вас їх так багато, що не злічити. Ви без труднощів їх знаходите. Але, без сумніву, ви швидко зраджуєте їм і легко їх втрачаєте.

Щоб знайти собі друзів, потрібно самому стати справжнім другом. Дейл Карнегі у своїй всесвітньо відомій книзі «Як придбати друга і впливати на людей» дає такі поради:

1. виявляйте щирий інтерес до людей, виключну увагу до того, хто з вами розмовляє, — той забезпечує успіх.
2. Частіше посміхайтесь.
3. Пам'ятайте, що кожна людина вважає своє ім'я найкращим. Її цікавить своє власне ім'я більше, ніж решта імен, разом узятих. Пам'ятайте

ім'я людини, з якою розмовляєте, вимовляйте його легко, невимушено, це вам замінить будь-який комплімент або лестощі. Але забувши або перекрутивши ім'я співбесідника, ви опинитесь у досить невігідному становищі.

4. Вмійте уважно слухати співбесідника, заохочуйте його говорити про себе.
5. Починайте розмову на тему, що цікавить вашого співбесідника.
6. Прагніть дати людині можливість відчувати її вищість. Робіть це щиро.
7. Варто врахувати слова Авраама Лінкольна: «Недаремно кажуть, що крапля меду приваблює більше мух, ніж галон жовчі. Так і з людьми. Якщо хочете, щоб вашу точку зору прийняв хтось інший, доведіть йому, що ви його щирий друг. Це та крапля меду, яка приваблює всіх. Це найкоротший і вірний шлях до людського розуму».

Висновок

Викладач. Ми завжди, у будь-якій ситуації, повинні пам'ятати про те, що відповідальність за наші вчинки буде лежати на нас. Тому задумуйтеся над тим, як зробити в житті правильний вибір.